

TANONCAINKNAK OKTATÁSA

Í R T A : S C H N E I D E R J E N Ő

Rendkívül fontosnak tartom iparunk jövő generációjáról: tanoncainkról és azok szakoktatásáról e helyen is néhány sorban megemlékezni; dacára annak, hogy erről az égető és mindnyájunkat érdeklő témáról nem először teszünk említést. Erről már sokat és sokan írtak, állítottak fel szebbnél-szebb terveket, problémákat újra és újabban, kiválóan értékes erők pazarlódtak el — hiába. Felmerül a kérdés, vajjon miért? Mert hiányzik az a szélesen megalapozott intézmény, ahol tanoncaink a nyomdászathoz szükséges alapismereteket megtanulhatják, elsajátíthatják. Hogy ennek a sokat hányt-vetett s összekuszált kérdésnek fonalát helyesen felgombolyíthassam, fogjuk meg csak az elejét és pillantsunk vissza a sokat emlegetett puskapormentes, boldogemlékű háborúelőtti időkre, amikor még a nyomdásztanoncok munkaidejének se hossza, se vége nem volt, amikor a tanuló erejének, fizikájának kizsákmányolása munkaadó és alkalmazott részéről határtalan volt és amikor a tanoncvédelem és tanoncotatás nemes fogalma az ismeretlenségben kóválygott; összeültek néha-néha agilisabb szaktársaink e problémának megvitatására. Sok szép magasszárnyalású szó, mondat hagyta el az ajkakat, röpködtek a logikai fordulatok és nyomós érvek, azonban mindezek süket fülekre és rideg szívekre találtak. Mégis azt láttuk, annak dacára, hogy az akkori üzemekben a tanonc oktatására vajmi kevés idő fordítatott, a tanoncoknak a nyomdászat iránti határtalan szeretete, erős akarata és tanulni-vágyása hozta meg azt az eredményt, hogy mint jólképzett szakmunkások kerültek ki a nagyvilágba. De jött a háború s jöttek a forradalmak s mint a közmondás mondja: változtak az idők s benne az emberek. Elmultak a szép idők, az akkori tanoncból deresfejú, meglett férfiak, családapák lettek. Most mint apák nézzük, figyeljük fiaink életét s aggódunk jövőjüket illetőleg. Gondolattunk azon jár, sorsuk vajjon hogyan lesz, mikép lesz?

A magyar nyomdászipar legsúlyosabb, mondhatnám legválságosabb éveit éljük. Ha visszaemlékezünk, még a háború után

sem volt helyzetünk oly sivár és oly szomorú, mint ma, amikor nincs rendelő, nincs munka. Azonkívül köztudomású, hogy még ma is szeri se száma azoknak az üzemeknek, ahol tanoncaink az iparnak úgyszólván csak a legelemibb dolgaira lesznek kiképezve, sőt sok esetben még erre sem. A hiányos üzemi oktatásnak egyik igen nyomós okát egyrészt a mai ideges munkamenetnek, ambícióhiánynak, másrészt segéd és tanonc között fennálló sporttársi, mondhatnám pajtási viszonyban látjuk. Erről nem akarok adatokkal szolgálni és tirádákat közölni, mert ez most nem helyénvaló, hanem lássunk egy kissé tovább, hogy gondolkozni tudjunk. Szaktársaink több százai munkanélküliségre, tétlenségre vannak kárhoytatva, munkaadóink pedig állandóan a tanonchiányról tárgyalnak, keseregnek és a hiányos szaktudású alkalmazottakra panaszkodnak. Ez áldatlan, a nyomdászszakmára káros tanonctenyésztésnek csakis helyesirányú szakiskolai kiképzéssel, gyakorlatias műhelyoktatással vethetünk véget. Tehát ne keressük és ne kutassuk tovább a hibákat, hanem ha már tanoncainknak bent a nyomdákban nem áll módjukban iparunk körébe vágó dolgok alapos elsajátítására — s feltevé, ha meg van bennük a szakma iránti tudnivágyás —, úgy alkalmak kellene, hogy tanulhassanak, a szaktudást úgy elméletileg, mint gyakorlatilag, fokozott mértékben fejleszthessék, nehogy felszabadulásuk után csak a munkanélküliek szomorú létszámát szaporítsák. Ezt megakadályozandó, nekünk, de munkaadóinknak sem kisebb érdeke az, hogy a szakoktatás ügyével érdemileg és intenzívebben foglalkozzunk. Tanoncainknak a mai kevésnek bizonyult heti kétórás „technológiai” tanulmányokkal szemben adassék egy olyirányú nyomdászipari szakiskola, ahol nem a szépíráásra, énekekre és egyéb tantárgyakra fektetik a fősúlyt, hanem külföldi államok szakiskoláinak mintájára, a szellemi és testi nevelés mellett legyen hivatva a kulturális és iparfejlesztésnek magas hivatására. Ezt elérendő, szerény elgondolásom, a helyes szakoktatás tervére vonatkozólag az, hogy kívánatos a már említett szellemi és testi nevelésen kívül az ólomvilág csodálatosan szép, változatokban gazdag történelmének, továbbá a hogyan szedjük és hogyan kezeljük gépeinket helyes gyakorlati fogalmának ismertetése, kéziratolvasás, arány- és arany metszet, az iparunkban nagy szerepet játszó szintan, színharmónia, betűvetés, vázlatok, kész nyomtatványok készítése, ambíciófokozása céljából nyomtatványkiállítások, tanulmányi kirándulások rendezése, továbbá az aktuális munkamenetnek szemléltető módon való bemutatása.